

УДК 61:378.14

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС В МЕДИЦИНІ: СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

Салій А.В., Німчин С.О., Мороз М.В., Веремей С.А.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Прислання України до Болонського процесу і підписання необхідних декларацій, пов'язаних з цим, безумовно має прогресивний характер, що сприятиме росту позитивного її іміджу в світі.

Ключові слова: Болонський процес, Socrates, ECTS, Erasmus, Європейський колегіум польсько-українських університетів

Болонський процес – це утворення, яке не має навчаючих структур в Європі, котрі, змінивши програми та суть викладання, мають намір здійснити процес утворення єдиного, Європейського освітнього і наукового простору, єдиних критеріїв та стандартів з виходом на запрограмований результат – вільний вибір навчання та місця роботи, і не лише в Європі, а і в інших країнах світу.

Болонський процес – це явище багатогранне і неоднозначне, яке, в силу різних причин, сприймається сьогодні дещо спримітизовано. Адже суть Болонського процесу не у зміні навчальних програм чи переході з традиційної системи оцінювання на бальну: він, перш за все, повинен сприяти зближенню систем вищої освіти європейських країн.

Підписана 19 червня 1999 р., Болонська декларація підтвердила підтримку основних принципів по гармонізації європейських структур систем вищої освіти. Першочерговими кроками у цьому напрямку визначались:

1) затвердження двуступеневої системи навчання, що базується на двох навчальних циклах (кіцелзат, магістр);

2) впровадження бальної системи оцінювання, що базується на принципах Європейської кредитно трансферної системи (ECTS);

3) пропагування мобільності студентів, наукових та адміністративних працівників;

4) стимулювання європейської співпраці у сфері покращення якості вищої освіти.

Берлінська конференція в 2003 р. значно розширила визначені критерії, особливу увагу приділивши визнанню вирішальної ролі ECTS у підвищенні мобільності студентів і розвитку міжнародних навчальних програм, які стають все вагомішими для національних систем вищої освіти.

Україна стала учасником Болонського процесу 19 травня 2005 року.

Але необхідно розуміти, що Болонський процес – явище далеко не автономне. У свою чергу, Болонський процес входить в набагато ширшу програму, що зветься Лісабонська Стратегія, яка була прийнята Радою Європейського Союзу в Лісабоні в березні 2000 року. Головна мета Лісабонської Стратегії – перетворення до 2010 року європейської економіки в "найбільш конкурентноспроможну, засновану на знаннях, схильну до постійного зростання і таку, що динамічно розвивається, забезпечує велику кількість кращих робочих місць і більшу суспільну єдність".

Лісабонська Стратегія повинна допомогти країнам Європейського Союзу спростувати занепокоєння, які викликає глобалізація та постійна конкуренція, а також процес старіння європейського суспільства.

Тобто підписання Болонської декларації Україною є черговим, але не останнім кроком у напрямку входження до європейського співтовариства.

Отже, втручання Європейського Союзу у справи освіти de-facto зводиться до підтримки міждержавного співробітництва, а здійснювані заходи перш за все визначають:

- 1) розвиток європейського виміру освіти;
- 2) поширення мов держав-членів співтовариства;
- 3) підтримка обміну студентами і викладачами;
- 4) визнання вузами дипломів та періодів навчання;
- 5) розвиток співробітництва між освітніми центрами.

Медицина в цій структурі займає далеко не останнє місце. Більше того, медицина присутня у навчальних стратегічних програмах, починаючи з підписання університетської хартії "Magna Charta Universitatum" в 1988 році. З того часу медицина як галузь науки і освіти має місце в найпоширеніших Європейських програмах Socrates – Erasmus. Вузи, які беруть участь в програмах мають можливість:

1) проведення обміну між студентами – надання своїм студентам можливості поїздки у партнерські вузи в країнах, що беруть участь у програмі Socrates та прийом на навчання студентів з тих вузів на період від 3 місяців до 1 академічного року;

2) проведення обміну між вузівськими викладачами – надання своїм викладацьким кадрам можливості виїзду в партнерські вузи країн, які беруть участь в програмі, та прийому вузівських викладачів з тих же вищих навчальних закладів з метою проведення ними дидактичних занять;

3) запровадження системи пунктів ECTS, що полегшує зарахування періоду навчання в іншому навчальному закладі;

4) розробка нових програм навчання за участю вузів-партнерів з країн Європи в рамках багатосторонніх проєктів;

5) організація інтенсивних курсів – цикл занять, що розробляє і проводить міжнародна група вузівських викладачів для міжнародної групи студентів;

6) участь у тематичних сітках Erasmus (щ)

рокомастатних проектах співпраці, що реалізуються за участі партнерів з усіх країн-учасниць програми Erasmus).

У Європі в 2004-2005 роках програму використовували близько 120 000 студентів і 18 000 викладачів, а Хартію Вузу Erasmosa отримали 2199 вузів Європи.

Враховуючи вищенаведені дані, українська медична освіта і наука просто не має права залишатись осторонь подібних проектів.

З 2005 року Болонський процес введено на 1 курсі медичного факультету Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава). Відповідно до цього розроблено і впроваджено в дію новий навчальний план на 2005-2006 р.р. згідно з "Програмою дій щодо реалізації Болонського процесу у системі медичної освіти". Проблеми, пов'язані з реалізацією Болонського процесу, неодноразово порушувались, обговорювались і вирішувались. А це говорить про те, що необхідний потенціал для подальшого руху вперед по обраному шляху існує. І немає потреби зупинятись на вже досягнутому. Необхідно розвивати процес подальшої інтеграції вузу у європейські освітні програми. Тим більше, що певний досвід такої співпраці у вузів України вже є.

Надзвичайно цікавим партнером у цьому напрямку може бути Польща, яка з 2005 року є членом Європейського Союзу. В межах Болонського процесу було створено Європейський Колегіум Польських та Українських Університетів (ЄКПУУ). До цієї освітньої установи входять:

- Університет Марії Склодовської-Кюрі (м. Люблін)
- Люблінський Католицький Університет
- Національний університет ім. Т.Шевченка (м.Київ)
- Національний університет ім. І.Франка (м.Львів)
- Національний університет "Києво-Могилянська академія" (м.Київ).

Колегіум дає можливість проходження чотирирічного докторантського навчання з різних напрямів наукової діяльності. В 2005 році в колегіумі проходило навчання 169 докторантів, у тому числі:

Україна - 138	Литва - 1
Польща - 20	Молдавія - 1

Білорусь - 6	Росія - 1
Казахстан - 1	Словаччина - 1

Створення необхідної установи можливе і в галузі медицини. У такій співпраці зацікавлена та ж Польща, про що говорить організація українсько-польського круглого столу "Вища освіта в країнах Європейського Союзу", який проводився 29 листопада 2005 року на базі Полтавського університету споживчої кооперації України.

Проведення таких заходів медичними вузами безумовно сприятиме процесу інтеграції української медицини у європейський простір.

Важливим аспектом у цьому питанні буде те, який медичний вуз України візьме на себе ініціативу по формуванню відповідної міжвузівської установи і, що не менш важливо, які медичні вузи ввійдуть до неї. Адже це відкриє надзвичайно широкий спектр можливостей практично у всіх основних моментах діяльності навчальних закладів.

Як потенціальні партнери українських вузів у Польщі можуть розглядатись Варшавський університет (Universitet Warszawski) та Ягелонський університет (Universitet Jagiellonski), які проводять навчання у рамках зазначеної програми Socrates.

То ж сьогодні ми можемо констатувати, що медична наука і освіта в Україні обрали свій шлях до розвитку. Звичайно, на цьому першому етапі становлення ми маємо певні проблеми, які пов'язані з різними чинниками суспільного життя. Та дорогу може подолати лише той, хто по ній іде, а не помиляється, той, хто нічого не робить.

Література

1. Журавський В.С. Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. - К., 2003.
2. Медична освіта у світі та в Україні /авторський колектив: Поляченко Ю.В., Передерій В.Г., Волюсовець О.П. та ін./ - К.: Книга плюс, 2005. - 383 с.
3. Пίδαєв А.В., Передерій В.Г. Болонський процес в Європі. - К., 2004. 287с.
4. Спільна декларація про систему вищої освіти в Європі, прийнята міністрами освіти європейських країн. - Болонья, 1999.
5. www.europa.eu.int / comm / education / programmes /socrates/ socrates/ en/ htm.
6. www.socrates.org.pl.
7. www.eurodoc.org.

Реферат

БОЛОНСКИЙ ПРОЦЕСС В МЕДИЦИНЕ: СОВРЕМЕННОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Салий А.В., Нимчын С.О., Мороз М.В., Веремей С.А.

Ключевые слова: Болонский процесс, Socrates, ECTS, Erasmus, Европейский коллегіум польско-украинских университетов.

Присоединение Украины к Болонскому процессу и подписание необходимых деклараций, связанных с этим, безусловно, имеет прогрессивный характер, что будет способствовать росту её позитивного имиджа страны.

Summary

BOLOGNA INTEGRATIVE PROCESSES IN THE FIELD OF MEDICINE: UP-TO-DATENESS AND OUTLOOKS

Saliy A.V., Nymtchyn S.O., Moroz M.V., Veremey S.A.

Key words: Bologna integrative process, Socrates, ECTS, European collegium of Polish and Ukrainian universities

Joining of Ukraine to Bologna integrative process and passing indispensable declarations is considered to be of positive character and may promote Ukraine positive image.